

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขต
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

Public participation in drug prevention and solution Case study of
Sanam Chai Subdistrict Administrative Organization, Satuek District,
Buriram Province

กรวิทย์ เกาะกลาง¹, วินิจ ผาเจริญ², วัชระ ชาติมนตรี³

Koravit Koklang, Winit Pharcharuen, Watchara Chatmontree

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการดำเนินงาน อันดับรองลงมาคือ ด้านการวางแผน ด้านสนับสนุนทรัพยากรและน้อยที่สุด คือด้านการประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่า ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด; ภาครัฐและชุมชน

¹ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; Faculty of Liberal Arts and Management Sciences

² วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand

³ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์; Buriram College of Agriculture and Technology

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of people's participation; 2) to compare the participation of the people in drug prevention and solution. It is a quantitative research. The data were collected from a sample of 400 people. The research instrument was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and test the hypothesis The results showed that

1. The level of public participation in drug prevention and solution Overall, it was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that Has the highest average in terms of operations Second place is planning Resources and minimal support is the evaluation aspect

2. The results of the comparison of the participation of the people in the prevention and treatment of drug problems found that age factor education level and different monthly income The opinions on public participation in drug prevention and problem solving were significantly different at .05. different status and occupation There were no different opinions about public participation in drug prevention and solution.

Keywords: public participation; prevention and treatment of drug problems; government and community

บทนำ

ยาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษยสังคมไทยและประเทศชาติอย่างยิ่ง เป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ก่อให้เกิดปัญหาสังคม มีผลเสียต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติทำให้เกิดผลกระทบต่อ คุณภาพของประชาชน สถาบันทางสังคมและความมั่นคงของชาติอีกด้วย การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความ รุนแรงและขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศทุกวัย การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด มีความรุนแรงมีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของปริมาณการผลิต การค้าและการจำหน่าย รวมทั้งมีการพัฒนาตัวยา ส่วนผสมของยาเสพติดรูปแบบใหม่เพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้เสพแต่ละประเภท มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีสถิติการจับกุม

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 – 2552 มีแนวโน้มสูงขึ้น ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ และแสดงให้เห็นว่าการปราบปรามจับกุมหรือใช้ขบวนการทางกฎหมายอย่างเดียวไม่สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2556) จากสถานการณ์ปัญหาเสพติดในประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยต้องให้ความรู้ สร้างความเข้าใจและความตระหนักในโทษภัยของยาเสพติดแก่ประชาชน นอกจากนี้การใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและปราบปรามและการใช้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกันปัญหาเสพติด ได้แก่ รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินการ ป้องกันปัญหาเสพติดของประเทศในทุกระดับ (ชำนาญ มีกะจิตร์, 2555)

จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาเสพติดและมีมาตรการเร่งด่วนในการขัดปัญหาดังกล่าวให้บรรเทาเบาบางลงหรือหมดสิ้นไปโดยเร็ว ซึ่งรัฐบาลปัจจุบันก็ได้มีนโยบายในด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหาเสพติด การขยายการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การเร่งรัดการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด และสารเสพติด ด้านการใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา รวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนไม่ให้มัวเมา ยาเสพติด

รัฐบาลได้ถือเป็นปัญหาสำคัญ ทั้งได้ทุ่มเททรัพยากรเป็นจำนวนมากในการแก้ปัญหาเสพติด แต่จากการประเมินสถานการณ์โดยภาพรวมของประเทศของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ปัญหาเสพติดกลับทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ทั้งในแง่ตัวยาที่ใช้กลุ่มบุคคลผู้เสพและพื้นที่แพร่ระบาด อีกทั้งยังพบว่าการแก้ปัญหาไม่ได้ ทั้งยังเกิดการเรียนรู้จากชุมชนว่า ถ้าหากพื้นที่ใดที่องค์กรชุมชนและคนในชุมชนตื่นตัวมาแก้ปัญหา ภายใต้การประสานความร่วมมืออย่างเข้มแข็งกับองค์กรภาครัฐ ชุมชนนั้นสามารถลดความรุนแรงของปัญหาเสพติดได้ และยังทำให้ชุมชนปลอดจากยาเสพติดได้

จากที่กล่าวถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการประสานร่วมมือกันในการดำเนินงานระหว่างภาครัฐและชุมชน มีการบูรณาการแผนร่วมกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และสิ่งสำคัญที่สุดคือการดำเนินงานต่อเนื่องจนกว่ายาเสพติดจะหมดไปจากประเทศ สิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นถึงความสำคัญในการร่วมมือกับรัฐในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปโดยเร็ว โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อนำเอาผลที่ได้

จากการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะทำได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรและอาศัยอยู่หมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 4,761 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรและอาศัยอยู่หมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1973 อ้างถึงในสุขสันต์ แก้วลือ, 2553)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรที่จะศึกษาในเรื่อง เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

- 2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ
- 2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงาน
- 2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล

โดยมีเกณฑ์การตรวจคะแนน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชน มากที่สุด	= 5	คะแนน
การมีส่วนร่วมของประชาชน มาก	= 4	คะแนน
การมีส่วนร่วมของประชาชน ปานกลาง	= 3	คะแนน
การมีส่วนร่วมของประชาชน น้อย	= 2	คะแนน
การมีส่วนร่วมของประชาชน น้อยที่สุด	= 1	คะแนน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

3.2 ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้กรอกเพิ่มเติมในทันที

3.3 นำแบบสอบถามมาคีย์ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปรข้อมูลที่ได้เป็นรหัสพร้อมบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ โดยใช้วิธีประมวลผลคาทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบคล่องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ คาเฉลี่ย และคาเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่ออ้างอิงผลการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ดังนี้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ด้วยสถิติ t-Test สำหรับคุณลักษณะของประชากรที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ F-Test สำหรับประชากรที่แบ่งได้ 3 กลุ่ม ขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือ ความเชื่อมั่น 95%

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชน กลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.00) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 34.00) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. (ร้อยละ 32.50) ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 41.75) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 33.50) และส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ 65.00)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.70 (SD = 0.65) โดยอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก คือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 3.00 (SD = 0.58) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย 2.76 (SD = 0.78) ค่าเฉลี่ย 2.65 (SD = 0.68) ตามลำดับ และลำดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.40 (SD = 0.88) เมื่อพิจารณารายชั้นตอน พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.40 (SD = 0.88) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ประชาชนเข้าร่วมประชุมในระดับหมู่บ้าน/ ชุมชน เพื่อดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.70 (SD = .90)

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.65 (SD = 0.68) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนในครอบครัวเพื่อมิให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.10 (SD = 0.70)

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.00 (SD = 0.58) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดทำให้คนในหมู่บ้าน/ ชุมชน มีคุณภาพชีวิต ความมั่นคง ปลอดภัย เพิ่มมากขึ้นและประชาชนยินดีและพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.14 (SD = 0.68 และ SD = 0.73 ตามลำดับ)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.76 (SD = 0.78) เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่าการติดตามข้อมูลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ฝ่ายปกครอง กำนัน

ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ ทหาร ฯลฯ ในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD = 0.81)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานะในครอบครัว พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานะในครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพิจารณาสมมติฐานรายชื่อ พบว่า

1. สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐานประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐาน ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 11 คู่

3. สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐาน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 9 คู่

4. สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐาน ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 4 คู่

5. สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐาน ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีคู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน จำนวน 3 คู่

6. สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีสถานะในครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ผลการศึกษา พบว่ายอมรับสมมติฐาน ประชาชนที่มีสถานะในครอบครัวต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดกรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เขามามีส่วนร่วมในการคิดร่วมวางแผน วางโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนในรูปของการเสียสละแรงงาน การบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของร่วมติดตามผลงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ของชุมชน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุนทรัพยากรและน้อยที่สุดคือด้านการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระพงษ์ บัวทอง (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลสันทราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ผลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐสินีสมคิด (2551) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาปัญหาพิเศษ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในเขต เทศบาลตำบลหนองตาคง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนหนองตาคง ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชำนาญ มีกะจิต (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขต เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขต เทศบาลนครแหลมฉบัง แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย เร่งพัฒนพิบูล (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน จำแนกตามสถานภาพ ไม่แตกต่างกัน

2.4 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ มีกะจิต (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขต เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า ระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขต เทศบาลนครแหลมฉบัง แตกต่างกัน

2.5 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวรรธฎ ศรีทองเพชร (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประชาชนในเขต เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

2.6 จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ชำนาญ มีกะจิต (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ จัหวัดชลบุรี ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขต เทศบาลนครแหลมฉบัง แตกต่างกัน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้บริหารองค์กรรัฐ หน่วยงานรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการ และผู้มีอำนาจในการปกครอง ได้พิจารณาและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แล้วเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะประชาชนของประเทศ เข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามแนวคิดจริยธรรมของสังคม หรือการเพิ่มช่องทางในการตรวจสอบระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดของทุกกลุ่มประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้นำชุมชนควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมกันอย่างแท้จริงในการแก้ไขปัญหาเสพติด

1.2 สอนราชการระดับจังหวัดควรส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนเขารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีด้านสารสนเทศเพื่อการประสานงานในการดำเนินงานที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

1.3 หน่วยงานระดับกรมควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อให้งานดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพในลักษณะของการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อค้นหาว่ามีตัวแปรอื่นอีกหรือไม่ ที่เป็นปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสัตหีบ จัหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นฐานข้อมูลในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชำนาญ มีกะจิตตร. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุมชนเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารงานยุติธรรมและสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวรรธน์ ศรีทองเพ็ชร. (2555). การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประชาชนในเขต เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐสินี สมคิด. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตเทศบาลตำบลหนองตาคง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน), วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วุฒิชัย เร่งพัฒนพิบูล. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม), คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระพงษ์ บัวทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. (การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุขสันต์ แก้วลือ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2556) รายงานผลการดำเนินงานและการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด.” [ออนไลน์] สืบค้นจาก:
<http://www.oncb.go.th/ONCBStaticWeb/document/p1-solution.htm>, 18 ธันวาคม 2556